

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Æroboen

Medlemsblad for Æroforeningen i København

NR. 1

JANUAR 1934

2. AARGANG

Æro — Ærro.

Jeg har ved et Par Lejligheder i Foreningen rejst Spørgsmaalet, om man bør skrive Æro eller Ærro. Da jeg har Indtryk af, at der stadig hersker forskellige Misforstaaelser vedrørende Spørgsmaalet, vil jeg i det følgende gøre Rede for Sagen.

At Ærro er det rigtige, at der hører 2 r'er til i Navnet, og at det er en Forvanskning, naar det nu skrives med eet r, kan overhovedet ikke omdisputeres. Fra Øen nævnes første Gang i et islandsk Skjaldevers, hvor der fortælles om et Soslæg *sudr vid Erri* mellem den norske Konge Sigurd Slembe og Venderne, og til ind i det 19. Aarhundrede er Navnet blevet skrevet med 2 r'er. Det blev i Middelalderen skrevet Ærræ, Erre o. s. v., men den almindelige Udtale har utvivlsomt været Ærre. Paa selve Øen fandt der en dialektal Udvikling Sted, som kan konstateres fra Slutningen af Middelalderen, hvorved Udtalen her blev Arre, saaledes som den endnu er i Landdistrikterne. Da æ kun gik over til a foran 2 r'er og ikke foran enkelt r, beviser ogsaa dette, at der hører 2 r'er til i Navnet.

Paa Christian d. 4.s Tid, ved Begyndelsen af det 17. Aarhundrede, begyndte man at foje Ø til forskellige Ønavne: Also, Stryno, Molso, og paa samme Maade begyndte man at skrive Ærro, Erro o. lign., idet man stadig vedblev at have 2 r'er. Formen med eet r kan dateres fra Videnskabernes Selskabs Kort fra 1780, hvor Navnet var skrevet Æroe. Paa Grund af dette Korts Autoritet trængte denne Form efterhaanden igennem, ikke mindst ved, at den fra Videnskabernes Selskabs Kort blev overført paa de senere Kort. Endnu langt ind i det 19. Aarhundrede vedblev dog enkelte Forfattere at skrive Ærro. Der kan formodentlig ikke være Tvivl om, at man, da man indførte Formen Æroe i Videnskabernes Selskabs Kort, har tænkt sig en Udtale Ær-oe. Da man imidlertid, naar man ikke véd bedre, uvilkaarlig parallelliserer Ordet med Ord som Ære, være o. s. v.,

medførte den forvanskede Skrivemaade ogsaa en Forvanskning af Udtalen til Æ-ro.

Jeg vilde ikke foreslaa at genindføre Skrivemaaden med 2 r'er, hvis det var en gammel uddød Form, der skulde genoplives. En Udtale med 2 r'er: Ærre eller Ærro er imidlertid stadig den almindelige og levende Form i hele Syddanmark, saa langt som man kender Navnet gennem mundtlig Tradition, ogsaa i Kredse, der ikke taler Dialekt, men at den forvanskede Udtale Æ-ro, der som ovenfor vist er en ren litterær og kunstig Form, efterhaanden vinder Terrain og truer med at fortrænge den rigtige Form, kan ikke betvivles. Alle Ærroboer maa derfor være interesseret i at bevare den rigtige Udtale, saa meget mere som det friske og kraftige Ærro lydligt har alle Fordele for det slappe og flade Æro. Det eneste Middel til at sikre den rigtige Udtale er imidlertid at faa genindført 2 r'er i Navnet.

Man kan maaske mene, at hvis der skulde foretages Forandringer i den almindelige Skrivemaade, burde man, som enkelte har taget til Orde for, søge at faa indført Skrivemaaden Arre, som Udtalen er paa selve Øen. Jeg mener dog, det er uberettiget at indføre en ren lokal Form i et Navn, som er almindelig kendt. Arre er bevisligt en Dialektform af forholdsvis sen Oprindelse, som aldrig har vundet Fodfæste i dansk Skriftsprog, hvorimod den gennem den tyske Administration paa Øen tidlig trængte ind i Tysk, hvor man som bekendt stadig skriver Arroe o. lign. Det vil formentlig ogsaa være rigtigt at beholde o og ikke skrive Ærre, selv om ø neppe er oprindeligt. Det har dog over 3 Aarhundreders Hævd i Skriftsproget, og det vil utvivlsomt være uheldigt at fjerne sig for langt fra det tilvante. At skrive Ærro i Stedet for Æro er derimod efter min Mening en beskeden og forsvarlig Rettelse.

Erik Kroman,
cand. mag., Arkivar.

* * *

Forud for Generalforsamlingen havde Bestyrelsen haft Lejlighed til at drøfte Arkivar Kromans Forslag

om at ændre Foreningens Navn til Ærroforeningen, og det besluttedes at afvente Generalforsamlingens Stilling til samme. Som det fremgaar af Referatet i »Ærøboen« Nr. 1/1933, vedtog man at stille Forslaget i Bero indtil bl. a. Beboernes Stilling til Ændring af Øens Navn foreligger.

Bladets Spalter staar aabne for Indlæg fra Medlemmerne eller Øens Beboere angaaende Hr. Kro-mans Forslag.

DEROVRE FRA

Ærosk Frødighed. Medens Fødselspromillen i 1932 for hele Landet var 17.9, har Ærøskøbing haft en Fødselspromille af 23. Det er en Stigning til det dobbelte i Forhold til 1908.

I Marstal er Fødselspromillen i samme Tidsrum derimod dalet fra 25,7 til 14,3.

Æroske Juletræer. Paa Ærøskøbing og Marstal Torv har der i Aar været rejst Juletræer, som er vokset i Skoven ved Drejet, fra hvilken der ogsaa er solgt Træer til private. Begge Byer har fulgt Hovedstadens Eksempel med Hensyn til festlig Udsmykning i Anledning af Julen.

I Ærøskøbing har man genopløst Vandboringen, forhaabentlig med bedre Resultat end i Sommer.

Til Ophugning. »Moses« er solgt til Ophugning. Veltjent og udtjent har den gamle Ispram maattet vige for den nye Tid, hvor Færgefart eller Automobilkørsel over Isen i de koldeste Vintre gjorde den gamle Kæmpe overflødig. Den vil blive savnet derhjemme paa Havnepladsen, naar vi kommer paa Besøg til Sommer. Naar man saa »Moses« ligge dér, mindedes man friske Vinterdage en halv Mil ude paa Isen for at tage mod »Bryderen« og gamle »Erø«, som Favn efter Favn arbejdede sig gennem Isen; ofte var de i Uger de eneste Fartøjer, som gik ind og ud af Svendborg Havn.

Ærosk Sparsommelighed. Trods Krise og daarlige Tider er der i de forskellige Spareforeninger (Julens Glæde) i Løbet af 1933 opsparet til Juleudbetaling ca. 65,000 Kr.

Bornene i Ærøskøbing har i Aar haft Lys med i Skolen sidste Skoledag for Jul. En gammel Ærøbo fortæller, at det var en gammel Skik i hendes Barndom at bringe Lys med til Skolen. Dengang maatte Lysene dog ikke som nu tændes, idet de var en Gave til Læreren. Hun mindedes dog et Aar, hvor de måske Ærødrengene havde skaaret Lysene over og illumineret hele Skoleværelset. Heldigvis havde Drengene været saa forudseende at dyppe Degnens Tamp i Skedevand.

De gamle Spaner kan endnu. 3-mst. Sk. »Fuglen« af Ærøskøbing har i 1933 givet 30 pCt. i Udbytte. Skibet anvender kun Sejlkraft.

Hotel »Harmonien«, Ærøskøbing, bygger en ny Sal, som bliver Øens største, idet der er Plads til 500 spisende Gæster.

I Marstal Registreringsdistrikt er der indregistreret 23 Fiskerfartøjer over 5 Tons.

Af Fru Hansine Minors Legat er der i Marstal udbetalt 3015 Kroner.

Det nye Sejllob til Marstal er nu afmærket og Ledefyr anbragt.

»Niels Holstes Passage gennem Rudkøbingløbet er dermed sikret.

Belønnet Heltedåd. Fisker Rasmus Rasmussen, Bondebyen, som sidste Vinter reddede en Dreng, der var faldet gennem Isen ud for Marstal, har af Carnegiefondet faaet udbetalt en Belønning paa 300 Kr.

Der er oprettet en Stykgodsroute Søby--Svendborg, 2 à 3 Gange ugentlig.

Bryllup. Den 21. December viedes i Ærøskøbing Frøken Ellen Hartmann-Petersen, Datter af Bagermester Viggo Petersen, tidligere Ærøskøbing, til Rentier, fhv. Malermester og Speditor M. Hylsbeck, Ærøskøbing.

Fødselsdag. Skibsfører H. P. Jørgensen, Sølvgade, Marstal, fyldte 80 Aar den 4. December. J., der i 20 Aar førte Skbg. »Olga«, er det tredieældste Medlem af Københavns Skipperforening.

Dødsfald. Mølleer Jørgen Andersen, Herregaardsmøllen, Søby, er afgaaet ved Døden. Han byggede Møllen i 1882. Af-døde var Medlem af Menighedsraadet i 25 Aar.

Kasserer for Ommel Havn, fhv. Skibsfører H. Lauritzen, »Sejerskransen«, er afgaaet ved Døden, 75 Aar gl.

En Haandværksmester af den gode gamle Type, Blikkenslagermester F. A. Holm, Marstal, er død, 78 Aar gl.

Velkommen til Ærøskøbing gamle By Hundredaarig Mindely

Alle Oplysninger angaaende Hotel og Pensionsforhold samt private Lejligheder besvares gratis.

Telefon 40 Turistforeningen

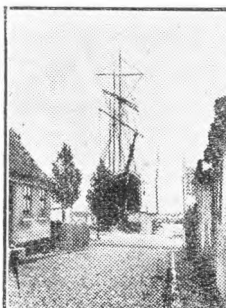
Tegn Deres Forsikring hos

AKTIESELSKABET

NORDISK BRANDFORSIKRING

Grønningen 25, København, Tlf. C. 5100

Hovedagentur for Marstal: H. C. Grube

Sejlskibenes By Marstal

kalder paa hver Ærøbo —

Byen, hvor nyt

og gammelt mødes

Turistforeningen

tilrettelægger Besøget

Til Medlemmerne. PINSETUREN.

Programmet for Hjemstavnstesten paa Ærø i Forbindelse med Ærøforeningens paatænkte Besøg første og anden Pinsedag (20. og 21. Maj 1934) er nu i store Træk lagt af de lokale Turistforeninger.

Alle udenøs Ærøboer indbydes til Festlighederne, og man venter, at talrige Udvandrede vil følge Indbydelsen og stævne til Fødeøen.

For Ærøforeningens Vedkommende har man tænkt sig, at Turen skal foregaa paa følgende Maade:

Deltagerne samles paa Københavns Hovedbanegaard første Pinsedags Morgen ved 7-Tiden.

Der køres i Særtog til Korsør, hvor Dampskibet »Niels Holst« ligger klar til at afgaa direkte til Ærøskøbing gennem det smukke Svendborgsund.

Ankomsten vil finde Sted ved 13-Tiden.

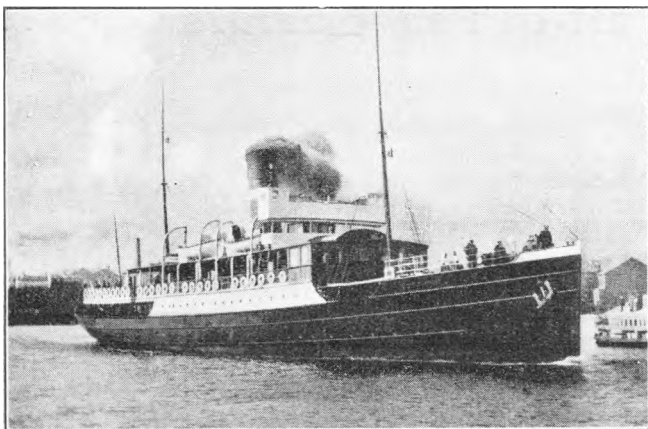
Der forberedes forskellige Festligheder, og vi har blandt andet Grund til at antage, at Afsløringen af Mindesmærket for Anders Arrebo vil indgaa som et Led i Programmet. Endvidere har Ærøskøbing Turistforening forskellige Overraskelser i Baghaanden, hvis Enkeltheder vi dog endnu ikke tør røbe; men vi kan love Deltagerne, at de nok skal faa en indholdsrig og fornøjelig Dag ud af det.

Efter Programmet overnatles der i Ærøskøbing, hvis Turistforening velvilligst har tilbudt at skaffe Sovepladser for en meget moderat Betaling til de af Deltagerne, der ikke kan bo hos Familie eller Bekendte.

Anden Pinsedags Morgen sejler vi til Marstal, hvis Turistforening ogsaa sætter alt ind paa ved Festligheder af forskellig Art at gøre Opholdet saa behageligt og interessant som muligt.

Ved 19-Tiden gaar Turen tilbage til Korsør, hvor Særtoget er klar til at bringe os hjem til Hovedstaden.

Alle Enkeltheder med Hensyn til Togtider etc. kan endnu ikke bestemte fastsættes, men herom vil der i god Tid blive givet Medlemmerne Underretning i »Ærøboen«.

S. S. »Niels Holst«

er en moderne Luksusdamper, som vil være mange Rejsende bekendt fra Kalundborg-Overfarten.

Det er et udmærket sødygtigt Skib, der kan tage indtil 1000 Passagerer, saa selv om der bliver stor Tilslutning til Pinseturen, hvad vi jo haaber, er der tilstrækkelig Bevægelsesfrihed.

Billetprisen fra København til Ærø Tur/Retur vil blive 15 Kr. for Voksne og det halve for Børn, og for at gøre Turen

saa billig som mulig, spiser vi vor medbragte Frokost ombord. Lørigt findes der Restauration paa Skibet.

Da »Niels Holst« er saa stor, og Turen er afhængig af tilstrækkelig Tilslutning, vil ogsaa Ikke-Medlemmer kunne faa Lejlighed til at deltage.

Vi opfordrer Medlemmerne til at agitere kraftigt for Tilslutning til Turen. Der vil sikkert ikke i overskuelig Fremtid blive Lejlighed til at foretage en saa festlig og billig Tur hjem til Fødeøen.

Efter Indbydelse af »Foreningen for Langelændere« deltog Bestyrelsen for »Ærøforeningen« den 4. December i et Møde, hvortil Bestyrelserne for »Fyns selskabelige Forening«, »Fynsk Hjemstavn« og »Strynøklubben« ligeledes var mødt.

Man vedtog at forsøge udgivet en fælles Sangbog, og der nedsattes et Udvalg til at arbejde videre med Sagen.

Formanden for »Fynsk Hjemstavn«, Forfatteren Hr. Morten Korch, fremsatte Forslag om at afholde en fælles Sammenkomst for alle Foreningers Medlemmer i Begyndelsen af 1934; men da der fra Ærøforeningens Side blev udtalt, at man ikke mente at kunne deltage i en saadan Fest, idet man maatte koncentrere sig om at samle sine Medlemmer til Fællesrejsen til Fødeøen i Pinsen, trak Hr. Morten Korch sit Forslag tilbage.

Formanden for »Fyns selskabelige Forening«, Hr. Papirhandler Friis, slog til Lyd for, at Foreningerne gensidigt skulde yde hinanden Støtte ved at opfordre Medlemmerne til at deltage i de forskellige Foreningers Sammenkomster, navnlig Stiftelsesfesterne, men baade fra Langelands- og Ærøforeningens Side blev der udtalt, at et saadant Arrangement næppe kunde gennemføres uden Fare for den enkelte Forenings Selvstændighed, hvorfor man ikke kunde tiltræde denne Tanke.

Sangbogen. Vor Anmodning i »Ærøboen« Nr. 1/1933 om at faa tilsendt Materiale til en paatænkt Sangbog har resulteret i, at der fra nogle Medlemmer er sendt os en Del Sange. For imidlertid at blive saa fyldigt som muligt repræsenteret i Sangbogen, som gerne skulde gaa i Trykken i Begyndelsen af Foråret, anmoder vi om at faa yderligere Sange tilstillet snarest.

Program for Julefesten d. 9. Januar 1934 i Haandværkerforeningen, Dr. Tværgade 2.

Kl. 18,30 præcis samles Børnene i Forværelset til Festsalen, hvorfra der marcheres ind til Juletræet. Julenissen underholder Børnene med Sang og Leg.

Kl. 20 serveres Chocolate for Børnene, og derefter optræder den populære kinesiske Hoftryllekunstner *Lai-Fun* i sin originale kinesiske Trylleafdeling. — Børnene danser derefter indtil

Kl. 21,30, hvor Børnefesten afsluttes med Uddeling af Godter.

Kl. 22 begynder Ballet for de Voksne, og Festen afsluttes Kl. 2.

Billetprisen pr. Barn er 75 Øre.

Medlemmerne kan som sædvanligt medtage een voksen Gæst gratis; for yderligere Gæster maa der loses Gæstekort à 1 Kr.

Gæstekort og Børnebilletter maa købes hos Bestyrelsens Medlemmer eller ved Indbetaling paa Postkonto 1428 senest Lordag den 6. Januar.

Bestyrelsen.

Af Velvillie mod Medlemmerne af Ærøforeningen

vil jeg overlade disse mine Artikler — alle Arter af Regnfrakker, imprægnerede Frakker og Gummifrakker til Damer og Herrer — til **rene en gros Priser** ved Henvendelse paa mit Lager, **Kongens Nytorv 8, Mezzaninen**, i min Ekspeditionstid: Kl. 9—4.
Medlemskort bedes medbragt. **P. V. Carstens.**

Forsikrings-Aktieselskabet
PALNATOKE
Telefon 1914 - 6514
HAMMERENSGADE 2. K.
Dansk Forsikring
Oplysn. gives: Befragter P. Grube
Ndr. Frihavsg. 49, København Ø.
Telefon Øbro 7842

Tandlæge
N. Dyrland-Smith
St. Kongensgade 45
Telefon Central 6125

Kl. 10—4 samt Mandag, Onsdag og Fredag 5—6

Cykler - Radio Grammophoner

og alt Tilbehør i bedste Fabrikata
til billigste Priser

ALLE Reparationer udføres
Ratebetaling kan indrømmes
solide Kunder

K. Møllmann Jensen

„Forum“, Hulgaardsvej 100, Kbhvn.
Telefon Taga 5336 y

Bagerfirmaet
Kastrup & Hagstrøm
Tordenskjoldsgade 28

Telefoner:

Central 1852 & 1853

anbefaler sig med

alt til Faget henhørende

Specialitet:

Kransekage og Overflødighedshorn

Varerne sendes overalt i Byen

HUSK LANDSMÆND!

DE GODE GAMLE KVALITETSVARER I
MANUFABRIK

TRIKOTAGE

SENGEUDSTYR

SOM DE FIK PAA ÆRØ FAAS OGSAA I

MANUFABRIK-VAREHUSET

TELEFON **BIEN** TELEFON
SØBORG 1219 SØBORG 1219

v. Jens Hermansen

Søborg Hovedgade 39

LEVERANDØR TIL LOTTERIERNE

BIEN - BILLIGST - BEDST

Ærøforeningens Bestyrelse består af:

Befragter *P. Grube*, Ndr. Frihavsgade 49, Ø. Tlf. Øbro 7842.
Formand.

Fuldmægtig i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet, Landsretssagfører *Axel Kromann*, Thorvaldsensvej 11, V. Tlf. Vester 616. Næstformand.

Toldkontrolør, cand. polit. *Johan Kroman*, Ejgaardsvvej 28, Charlottenlund. Tlf. Ordrup 3562. Kasserer.

Telegrafbestyrer *Sophus Black*, Ulvemoesvej, Rungsted Kyst. Tlf. Rungsted 82. Sekretær.

Overtoldassistent *Jens Walther*, Taarbæk Strandvej 147, Klampenborg.

Tandlæge *Anton Bjerck*, Nørregade 4, K. Tlf. Byen 7857.

Arkitekt *Hans Lauritsen*, Egilsgade 10, 3. Sal, S.

til hvem alle Henvendelser vedrørende Bladet, Indmeldelser o. s. v. kan rettes.